

dr hab. prof. UR Marta Wrońska

Uniwersytet Rzeszowski
Kolegium Nauk Społecznych
Instytut Pedagogiki
Katedra Pedagogiki Medialnej

Recenzja

dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego

dr Agnieszki Iwanickiej

w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego prowadzonym przez
Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Recenzja została przygotowana zgodnie z kryteriami określonymi w:

- ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U 2018, poz.1668)
- ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2018, poz.1669).

Recenzję dorobku dr Agnieszki Iwanickiej wykonałam w oparciu o przesłane, dobrze przygotowane, materiały: autoreferat w języku polskim oraz wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny: pedagogika. W autoreferacie omówiono osiągnięcia, o których mowa w art.219 ust.1, pkt 2 *Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Zaprezentowano informacje dotyczące aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Przedstawiono osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne oraz popularyzujące naukę. Zamieszczono również ważne informacje dotycząc kariery zawodowej habilitantki.

Dr Agnieszka Iwanicka wystąpiła o wszczęcie i przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika na podstawie dorobku naukowego oraz rozprawy habilitacyjnej na temat *Cyfrowy świat dzieci we wczesnym wieku szkolnym. Uwarunkowania korzystania z nowych technologii przez dzieci*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2020, ISBN 978-83-232-



3579-8, s. 334 (recenzenci wydawniczy: prof. UW, dr hab. Marlena Plebańska, prof. UR, dr hab. Ryszard Pęczkowski).

Informacje o habilitantce

Pani Agnieszka Iwanicka ukończyła studia magisterskie w zakresie pedagogiki na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w 1999 roku. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki został nadany habilitantce 25 czerwca 2004 r. uchwałą Rady Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na podstawie rozprawy doktorskiej *Wpływ środków masowego komunikowania na poziom aktywności kulturowej młodzieży* (promotor w przewodzie doktorskim: prof. UAM, dr hab. Wojciech Skrzydlewski; recenzenci: prof. dr hab. Janusz Gajda, prof. dr hab. Waław Strykowski). W 2017 roku, również na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, dr Agnieszka Iwanicka ukończyła Studia Podyplomowe w zakresie Zintegrowanej Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej. Habilitantka brała także udział w cyklu seminariów szkoleniowo-konsultacyjnych dot. KRK dla nauczycieli akademickich; w certyfikowanym kursie e-learningowym dla pracowników UAM organizowanym w ramach projektu „UAM: Unikatowy Absolwent = Możliwości. Wzrost potencjału dydaktycznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza poprzez proinnowacyjne kształcenie w języku angielskim, interdyscyplinarność, e-learning, inwestycję w kadry”. Ukończyła także pięć warsztatów dotyczących kodowania i programowania w nauczaniu przedszkolnym i wczesnoszkolnym dla najmłodszych, za które otrzymała stosowne certyfikaty.

Kariera zawodowa Habilitantki przebiega w klasyczny sposób. Od 01.10.2005 do chwili obecnej pracuje na stanowisku adiunkta w Zakładzie Edukacji Medialnej (dawny Zakład Technologii Kształcenia) na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Zainteresowania badawcze Pani Agnieszki Iwanickiej przed doktoratem koncentrowały się na problematyce kultury popularnej i oddziaływania środków masowego komunikowania na odbiorców. Wyniki swoich badań Autorka opisała w czterech artykułach: 1) A. Iwanicka, *Media a aktywne uczestnictwo młodzieży w kulturze muzycznej*, w: W. Strykowski, W. Skrzydlewski (red.), *Media a edukacja*, Wydawnictwo eMPI2, Poznań 2000 r., s.

168-177.; 2) A. Iwanicka, *Środki masowego komunikowania a aktywność kulturowa młodzieży*, w: W. Strykowski, W. Skrzydlewski (red.), *Media i edukacja w dobie integracji*, Wydawnictwo eMPi2, Poznań 2002 r., s. 379-385; 3) Iwanicka A., *Udział mediów w kształtowaniu aktywności kulturowej młodzieży*, w: W. Strykowski, W. Skrzydlewski (red.), *Media a edukacja. Kompetencje medialne społeczeństwa wiedzy*, Wydawnictwo eMPi2, Poznań 2004, s. 283-289; 4) Iwanicka A., Łukanowska N., *Wykorzystanie radia i mediów audio-wizualnych w edukacji. Kompetencje medialne uczniów*, Materiały konferencyjne, V Międzynarodowej Konferencji Naukowej: Media a edukacja. Kompetencje medialne społeczeństwa wiedzy, Poznań 2005.

Natomiast w pracy doktorskiej Pani Agnieszka Iwanicka skoncentrowała się na zbadaniu aktywności kulturowych podejmowanych przez młodzież pod wpływem mass mediów. Po otrzymaniu tytułu doktora Habilitantka opublikowała 14 artykułów w monografiach naukowych i pracach zbiorowych. Była współautorem jednego rozdziału w podręczniku, gdzie swój wkład oszacowała na 15 %. Wykonała również trzy recenzje. Była także redaktorem 1 publikacji. Opublikowała przed doktoratem 1 i po doktoracie 2 artykuły naukowe w czasopiśmie znajdujących się na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH). Publikowała także w recenzowanych czasopiśmie: 1 artykuł przed doktoratem i 6 artykułów po doktoracie. Habilitantka jest także promotorem pomocniczym doktoratu mgr Agnieszki Barwickiej, pt. *Wykorzystanie mediów w edukacji integracyjnej na wczesnym etapie szkolnym* (promotor: prof. UAM dr hab. Natalia Walter).

Najważniejsze osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny

⇒ *monografia*

Zgodnie z informacją z ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U 2018, poz.1668) o osiągnięciach naukowych lub artystycznych, o których mowa w art.219, ust.1, pkt 2 tej ustawy Habilitantka wskazała, jako swoje najważniejsze osiągnięcie naukowe: monografię zatytułowaną *Cyfrowy świat dzieci we wczesnym wieku szkolnym. Uwarunkowania korzystania z nowych technologii przez dzieci*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2020, ISBN 978-83-232-3579-8, ss. 334.

W książce Autorka podejmuje ważne kwestie społeczno-edukacyjne, a przyjęta w pracy perspektywa jest najbliższa pedagogice medialnej. Już na wstępie mojej recenzji pozytywnie podkreślam teoretyczno-empiryczny charakter pracy, a przede wszystkim w pewnym stopniu nowatorskie ujęcie eksplorowanego tematu. Dla rozwoju każdej dyscypliny naukowej, w tym pedagogiki medialnej koniecznością jest formułowanie nowych pytań empirycznych i wyjaśnień teoretycznych, co czyni Habilitantka w swojej książce.

Monografia składa się z sześciu rozdziałów. Struktura książki jest uporządkowana i przejrzysta. Poszczególne rozdziały i podrozdziały tworzą logiczną całość. Książkę rozpoczyna *Wstęp*, w którym Autorka w sposób precyzyjny wprowadza czytelnika w podejmowane zagadnienie prezentując w nim charakterystykę poszczególnych części pracy, a także ukazując motywy podjęcia tych rozważań, odwołując się do własnych doświadczeń nauczycielskich. „*Niniejsza książka jest wynikiem ciekawości badawczej i próby odpowiedzi na pytanie, jak dzieci w wieku 6-9 lat funkcjonują w cyfrowym środowisku*” (s.13). Uwagę mam do fragmentu *Wstępu* dotyczącego prezentacji definicji pojęcia: *nowe technologie*. Definicja jest poprawnie ujęta, jednak Autorka powołuje się na literaturę, która już w tym obszarze nie jest najnowsza. Również mamy tutaj pomylenie pojęć: zamiast *podstawa programowa*, Habilitantka użyła sformułowania: *ustawa programowa* (s.11).

Trzy pierwsze rozdziały mają charakter teoretyczny i systematyzują zagadnienia związane z podjętą w książce problematyką. Rozdział pierwszy zatytułowany *Funkcjonowanie dzieci w środowisku cyfrowym* rozpoczyna podrozdział o niefortunnym nazewnictwie: *1.1. Charakterystyka dzieci we wczesnym wieku szkolnym w odniesieniu do korzystania przez nie z mediów cyfrowych*. Pomimo tej uwagi mamy tutaj rzeczową charakterystykę małego dziecka ujętą w różnych aspektach i w połączeniu z mediami cyfrowymi, które dla tak młodego odbiorcy są atrakcyjnymi urządzeniami. W podrozdziale drugim *1.2. Korzystanie z mediów cyfrowych przez dzieci w świetle wybranych raportów i badań*, Habilitantka przyjmuje postawę krytyczną wobec niektórych przywoływanych wyników badań, wykazując z jednej strony ich słabości, z drugiej zaś uzasadniając konieczność przeprowadzenia własnych badań, stanowiących uzupełnienie występującej w tym obszarze luki.

Rozdział drugi *Nowe technologie a wspomaganie uczenia się dzieci* jest mocno podbudowany teoretycznie ukazując szerokie kompendium wiedzy habilitantki w tym obszarze. Zabrakło mi tutaj zaprezentowania zdecydowanego stanowiska będącego jednocześnie wykładnią osobistych teorii, które stały się podstawą przeprowadzenia badań własnych.

Rozdział trzeci *Kompetencje cyfrowe a obszary stosowania wybranych narzędzi cyfrowych* w sposób jasny i wyczerpujący omawia podjęte zagadnienia. Dbając o naukową ścisłość Autorka przytacza różne definicje kompetencji cyfrowych i kompetencji medialnych, co jest wskaźnikiem posiadania przez Habilitantkę umiejętności porządkowania różnorodnych pojęć i kategorii. W mojej opinii w sposób znaczący wzrosła by wartość prowadzonych analiz definicyjnych, gdyby Autorka jednoznacznie zdefiniowała pojęcia: kompetencje i umiejętności. Niestety w wielu miejscach rozprawy dr A. Iwanicka prowadzi rozważania, w których mamy do czynienia z utożsamianiem tych kategorii, a przecież te pojęcia, trudno uznać za tożsame. W rozdziale tym Autorka charakteryzuje także kodowanie w Scratchu oraz opisuje model edukacji *STEAM*. Są to treści powszechnie znane w dostępnej literaturze polskiej i zagranicznej. Jednak poprzez precyzyjne ustalenia dokonane przez Habilitantkę i podkreślenie, że są to ważne komponenty współczesnego świata cyfrowego dzieci w wieku 6-9 lat, ukazała w ten sposób perspektywę teoretyczną dla interpretacji wyników badań własnych, zwłaszcza wyników uzyskanych w toku badań dzieci w wieku 6 – 9 lat.

Procedura metodologiczna została przedstawiona w rozdziale czwartym. Autorka w sposób właściwy prezentuje założenia badań własnych. Rozpoczyna od określenia przedmiotu i celów podjętych badań, by następnie sformułować problemy główne i problemy szczegółowe badań. Czyni to w sposób charakterystyczny dla metodologii badań pedagogicznych.

W przypadku niektórych problemów szczegółowych Autorka użyła partykuły „czy”. Są to pytania rozstrzygnięcia, które mają możliwość tylko dwóch odpowiedzi: tak lub nie. Takie pytania nie niosą ze sobą żadnej wartości poznawczej. Należy ich raczej unikać w określaniu problemów badawczych i stawianiu pytań w pracach naukowych. Trafniejsze byłoby sformułowanie w postaci: „*Czy, a jeśli tak...*”, „*Czy i w jakim stopniu...*”. Natomiast bardziej cenne dla przebiegu całej procedury badawczej byłoby sformułowanie problemów używając przysłówków czy zaimków pytajnych.

Z przedstawionej problematyki jednoznacznie wynika, że Autorka będzie realizować swoje badania wykorzystując do tego zarówno metody i narzędzia charakterystyczne dla badań jakościowych, jak i dla badań ilościowych. Habilitantka jasno i precyzyjnie charakteryzuje wykorzystane w badaniach metody i techniki badawcze, zarówno w fazie badań jakościowych, jak i fazy analiz ilościowych. Drobna uwagę mam przy opisie fazy badań ilościowych, gdzie dr Agnieszka Iwanicka na s.153 napisała: „*W badaniach zastosowano*

dobór losowy – sondaż diagnostyczny objął swoim zasięgiem nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej w całym kraju. Ankiety zrealizowano na reprezentatywnej ogólnopolskiej grupie 717 nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej (N-717). Niestety nigdzie w książce nie znalazłam, ponieważ tego Autorka nie opisała, w jaki sposób (techniczny) dotarła, do tych właśnie respondentów.

Rozdział piąty pt. *„Funkcjonowanie dzieci w wieku 6 – 9 lat w cyfrowym świecie. Analiza wyników badań własnych”* to bardzo rozbudowana część analityczna. Dotyczy badań jakościowych, które stanowią istotną część analiz dokonanych przez Autorkę. Są odpowiedzią na najważniejsze pytania badawcze skonstruowane w części metodologicznej. Dokonano tutaj szczegółowej analizy wywiadów pogłębionych z dziećmi oraz z ekspertami cyfrowymi. Uzyskane wyniki empiryczne są interesujące merytorycznie i poznawczo. Wywiady z dziećmi pokazały, że młody odbiorca aż tak bardzo nie jest zdominowany przez media. Natomiast negatywnie wypadli rodzice, którzy traktują technologie cyfrowe wyłącznie lub prawie wyłącznie, jako atrakcyjną formę spędzania przez ich dzieci czasu wolnego.

Obraz funkcjonowania dzieci w cyfrowym świecie został uzupełniony przez Autorkę analizą opinii ekspertów zebranych w toku wywiadu pogłębionego, w obszarze: *„kompetencje cyfrowe dzieci we wczesnym wieku szkolnym, umiejętności cyfrowe dzieci a korzyści jakie mogą osiągnąć w dorosłym życiu, rola szkoły w rozwijaniu cyfrowych umiejętności dzieci, nauka programowania/kodowania, jako nowe rozwiązanie edukacyjne, model edukacji STEAM, wykorzystanie koncepcji pedagogicznych w edukacji wczesnoszkolnej”*. Również i w tym przypadku Autorka bardzo szczegółowo analizuje zebrany materiał empiryczny, zgodnie z zasadami realizacji badań jakościowych. Ostatnia część rozdziału piątego poświęcona została analizie ilościowej badań przeprowadzonych w grupie nauczycieli (ogółem w badaniu uwzględniono 717 nauczycieli). Stanowią one uzupełnienie badań jakościowych, jednocześnie je wzmacniając. Wyniki badań ilościowych zostały zebrane w formie tabelarycznej i w zależności od rodzaju pytania poddane odpowiednim analizom statystycznym. Takie ujęcie tabelaryczne ułatwia ocenę sformułowanych przez Autorkę tez. Pani dr A. Iwanicka poprzez analizę otrzymanych danych, konstruuje odpowiedzi na problemy sformułowane w części metodologicznej. Wnioski wyprowadzone przez Habilitantkę są w pełni uzasadnione i znajdują potwierdzenie w danych ilościowych. Wyniki badań własnych przedstawionych w recenzowanej monografii są zaprezentowane w sposób

komunikatywny i wyczerpujący. Odnosi się to zarówno do przeprowadzonych przez Autorkę badań jakościowych i ilościowych.

Rozdział szósty to *Wnioski z badań i zakończenie*. Jest to poprawnie skonstruowana próba odpowiedzi na wszystkie pytania sformułowane przez Autorkę w części teoretycznej i empirycznej. Brakuje mi jednak podejmowania dyskusji z niektórymi stanowiskami, przedstawionymi we wcześniejszych rozdziałach. Ponadto bardziej wartościowym zabiegiem dla samej książki byłoby wyeksponowanie *Zakończenia*, jako odrębnej części, bez powiązania jej z *Wnioskami z badań*.

Praca zawiera bogaty zestaw literatury wykorzystanej przez Habilitantkę głównie do konstrukcji warstwy teoretycznej monografii i do wsparcia prowadzonych analiz w części empirycznej, w tym do interpretacji wyników badań własnych. Bibliografia zawiera pozycje zwarte oraz artykuły w czasopismach, będące zarówno pozycjami klasycznymi, jak i najnowszymi publikacjami. Świadczy to o dogłębnej znajomości przez Autorkę podjętego w książce zagadnienia. Niestety w bibliografii końcowej pominięto niektóre źródła, które są przywoływane przez Habilitantkę w tekście dysertacji (np. Livingstone, 2012 na str.138; Muszyński 2018 na str.140). Zastosowany system podawania źródeł w nawiasach znajdujących się bezpośrednio w tekście nie jest najlepszym rozwiązaniem ponieważ naraża Autorkę na wyżej wymienione pomyłki. Zdecydowanie czytelniejsze są przypisy klasyczne na dole strony z pełną bibliografią.

Niewątpliwie największą zaletą recenzowanej książki, która przeważa przy jej ocenie jest fakt, że Autorka zaprezentowała i przeanalizowała w niej zagadnienie niezwykle trudne i słabo rozpoznane w wymiarze empirycznym, które dotyczy funkcjonowania dzieci we wczesnym wieku szkolnym w cyfrowym świecie. Habilitantka zbadała trzy grupy respondentów uzyskując zróżnicowaną pulę danych. Każda z badanych grup wniosła do badania nową perspektywę, co pozwoliło spojrzeć Pani Doktor na analizowane zagadnienia z trzech uzupełniających się perspektyw.

Reasumując twierdę, że rozprawa habilitacyjna spełnia kryteria dla tego typu prac, z kilku powodów. Podejmuje temat ważny i aktualny z perspektywy pedagogiki medialnej, posiada cechy oryginalności. Sposób prowadzenia narracji w warstwie teoretycznej, empirycznej i analitycznej potwierdza autonomię naukową Habilitantki oraz Jej predyspozycje do prowadzenia dyskursu naukowego. Decyzję Pani dr Agnieszki Iwanickiej dotycząca

wybory tematu rozprawy habilitacyjnej należy uznać za ważny krok w przestrzeni badań pedagogicznych.

⇒ *monografia naukowa pod redakcją.*

Iwanicka A. (red.), *Edukacyjne i społeczne wyzwania rzeczywistości cyfrowej*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2017. Habilitantka zgromadziła tu teksty naukowców zajmujących się pedagogiką i edukacją medialną. To rzetelnie przygotowany zbiór artykułów prezentujących spektrum zagadnień związanych z wykorzystaniem w procesach edukacyjnych i społecznych różnych mediów. Autorzy zaproszeni do tej monografii pokazują w swoich tekstach jak konstruować innowacyjne i przyjazne człowiekowi środowisko odpowiadające wyzwaniom rzeczywistości cyfrowej. Dobór tekstów umieszczonych w recenzowanej książce wskazuje na znaczne kompetencje merytoryczne Pani Doktor A. Iwanickiej. Znalazły się tu artykuły nie tylko naukowo ważne, ale umieszczone intencjonalnie dla w miarę pełnego przedstawienia roli mediów w edukacji.

⇒ *1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych.*

(dostarczone przez habilitantkę kserokopie)

Za ważny wkład Habilitantki w rozwój dyscypliny nauk społecznych uważam artykuły, dostarczone w formie kserokopii w dokumentacji przesłanej do oceny.

Są to publikacje naukowe umieszczone w czasopiśmie znajdujących się na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH):

- Iwanicka A. (2012), *Neoradio – koniec radia jakie znamy?* „*Studia Edukacyjne*” nr 23/2012, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań, s. 91-103. Autorka w swoim tekście podkreśla, że nadchodzi czas neoradia, które będzie charakteryzowało się różnorodnością kanałów dystrybucji sygnału radiowego, różnorodnością sposobów odbioru tego sygnału dostępnością oferty, bogactwem treści i form gatunkowych, czasem i miejscem odbioru. Habilitantka formułuje istotne z punktu widzenia edukacji pytania, czy radio ma szansę nadal być pośrednikiem w procesie nauczania-uczenia się? czy może radio internetowe mogłoby

stać się istotnym elementem e-edukacji, jeśli powstałoby radio edukacyjne, nadające np. treści uzgodnione z instytucjami oświatowymi lub gdyby treści edukacyjne znalazły się w ramówkach radia o profilu innym niż edukacyjny. A może warto byłoby, postuluje Autorka, zakładać internetowe radiostacje wirtualnych uczelni tak, aby jak najpełniej wykorzystać edukacyjne walory radia.

- Iwanicka A. (2019), *Nowe technologie w pracy nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej. Raport z badań*, „*Studia Edukacyjne*” nr 54/2019, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań, s.283-297. W artykule Autorka opisuje warunki niezbędne do prawidłowego wykorzystywania mediów cyfrowych w edukacji wczesnoszkolnej. Twierdzi, że są to zarówno cechy indywidualne nauczyciela, posiadany przez niego zestaw cyfrowych kompetencji, wyposażenie szkół w nowe technologie, jak i motywacja zewnętrzna w podnoszeniu kompetencji cyfrowych. Uwagę mam do sformułowanego problemu badawczego, rozpoczynającego się od partykuły „czy”: *Czy nauczyciele wykazują się zaangażowaniem w zakresie rozwijania własnych kompetencji cyfrowych?* Zaprezentowany w niniejszym artykule fragment badań oraz rekonstrukcje teoretyczne dotyczące rozwoju kompetencji cyfrowych nauczycieli, jak też zmian wprowadzonych w podstawie programowej dotyczących edukacji medialnej i okołoinformatycznej wskazują na ważność tematyki, jaką zajmuje się Habilitantka.

Pani Doktor publikowała także w czasopismach punktowanych i recenzowanych:

- Iwanicka A. (2018), *From Passive Recipients to Active Media-Creators: Small Children and ICT in the Light of Own Studies*, „*Interdyscyplinarne konteksty pedagogiki specjalnej*” (English edition), 23/2018, Poznań, s.135-152 (czasopismo recenzowane). W artykule Autorka prezentuje tylko niektóre wyniki badań własnych. Próbuje odpowiedzieć na pytanie: jakie działania medialne prezentują dzieci - czy są one tylko bierne i naśladowcze, czy może aktywnie tworzą treści medialne. Badania miały charakter pilotażowy. Ich celem była standaryzacja założonej procedury badawczej, w tym narzędzia badawczego. Narracja i analiza otrzymanych przez Habilitantkę wyników została przeprowadzona poprawnie.

- Iwanicka A. (2011), *Nowe zawody (w sieci) przyszłością dla pedagogów*, „*Neodidagmata*” 31/32, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań, s. 149-159.(czasopismo recenzowane). Autorka w swoim tekście wyraźnie podkreśla, że z rosnącym niżem demograficznym, a co za tym idzie – likwidacją szkół i przedszkoli – coraz trudniej będzie znaleźć pracę

w sektorze edukacyjnym. Alternatywą dla pedagogów może być praca związana z nowymi technologiami, w których – zgodnie z prognozami – powstaje najwięcej nowych zawodów. Podaje przykłady takich zawodów, jak np. edukator medialny, e-mentor czy ewaluator treści e-learningowych.

- Iwanicka A. (2020), *Dziecięce wchodzenie w interakcje społeczne przy pomocy mediów cyfrowych – raport z badań, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, przyjęte do druku (czasopismo punktowane)*. Autorka opisuje w artykule bardzo ważne zagadnienie dotyczące cyfrowej socjalizacji dzieci, które bardzo szybko wchodzą w interakcje społeczne wykorzystując do tego różnorodne media. Habilitantka przeprowadziła badania jakościowe. Sformułowała dwa problemy badawcze, do których nie mam żadnych zastrzeżeń. Do badań wybrała dzieci dziewięcioletnie. Wykorzystała wywiad fokusowy. Na podstawie zebranych danych Autorka formułuje liczne, ważne poznawczo wnioski i opinie, które są adekwatne do postawionych problemów.

Habilitantka jednak najczęściej publikowała w monografiach, które stanowiły efekt jej uczestnictwa w organizowanych konferencjach naukowych.

- Iwanicka A. (2017), *Zabawa w kodowanie, inwestycją w nabywanie kluczowych kompetencji społeczeństwa wiedzy*, w: H. Krauze-Sikorska, M. Klichowski (red.), *Świat małego dziecka. Przestrzeń instytucji, cyberprzestrzeń i inne przestrzenie dzieciństwa*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań, s. 349-359 (rozdział w monografii naukowej). Autorka w artykule wyraźnie akcentuje, że szkoła powinna pokazywać dzieciom, jak zastosować zdobyte informacje w sposób korzystny dla rozwoju, czy to osobistego, czy (później) zawodowego, a także jak uczyć umiejętności wykorzystywania informacji w nowych, zmieniających się warunkach. Według Habilitantki ważne jest programowanie (kodowanie) czyli „*umiejętność, która pozwala uczniom rozwijać myślenie kreatywne, wyciągać logiczne wnioski, doskonalić umiejętności analityczne, samodzielnie dochodzić do rozwiązań – obok znajomości języka ojczystego i obcego uznawane jest dziś za trzeci język, niezbędny do zrozumienia otaczającego nas świata i dynamicznie w nim zachodzących zmian komunikacyjno-informacyjnych*” (s.235)/ Artykuł poprawny pod względem merytorycznym i językowym.

- Iwanicka A. (2016), *Świat pod palcami. Dzieci w świecie nowych mediów*, w: N. Walter (red.), *Zanurzeni w mediach. Konteksty edukacji medialnej*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań, s. 77-89 (rozdział w monografii naukowej). To dobrze przygotowany pod względem merytorycznym tekst. Autorka przedstawia tu rozważania teoretyczne, w wielu miejscach polemizując z innymi autorami. Słusznie zauważa, że umiejętności medialne małych dzieci nabyte w domu mają charakter intuicyjny. Stąd na nauczycielach ciąży odpowiedzialność dalszego rozwijania i doskonalenia u dzieci konstruktywnego używania mediów cyfrowych, które zapewnią im dobry start w zawodową przyszłość.

- Iwanicka A. (2016), *Aktywność medialna dzieci w wieku szkolnym a przygotowanie do wejścia w cyfrową rzeczywistość*, w: M. Wrońska (red.), *Mała szkoła w przestrzeni medialnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów, s. 61-72. (rozdział w monografii naukowej). W dobie multiplikacji środków cyfrowych, podjęty przez Autorkę temat jest ważny i aktualny. Aktywność medialna dzieci jest coraz częściej przedmiotem krytyki pedagogów. Dlatego ważne w tym obszarze są różne inicjatywy podejmowane ogólnie. Autorka charakteryzuje rolę projektów rządowych i pozarządowych, np. program *Cyfrowa szkoła*, który jest koordynowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, czy też *Programować każdy może* – projekt wspierany przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji.

- Iwanicka A., Walter N. (2015), *Rola organizacji pozarządowych w edukacji medialnej, w wybranych krajach europejskich*, w: A. Ogonowska, G. Ptaszek (red.), *Edukacja medialna w dobie współczesnych zmian kulturowych, społecznych i technologicznych*, Impuls, Kraków, s. 171-185 (rozdział w monografii naukowej). Wkład Habilitantki w powstanie tej pracy polegał na dokonaniu rekonstrukcji teoretycznych oraz przeglądu badań dotyczących opisywanych zagadnień. Swoją udział procentowy szacuje na 50%. Artykuł spełnia kryteria pracy naukowej.

- Iwanicka A., Walter N. (2012), *Zagrożenia socjalizacyjne z Internetu, czyli ciemna strona sieci*, w: J. Modrzewski, A. Matysiak-Błaszczak (red.), *Socjalizacja dysocjacyjna w doświadczeniu indywidualnym i społecznym. Inspiracje teoretyczne i próby pedagogicznych ingerencji*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Pedagogiczno-Ar-

tystyczny, Poznań-Kalisz, s.120-138 (rozdział w monografii naukowej). Habilitantki opisała założenia teoretyczne oraz dokonała przeglądu badań dotyczących opisywanych zagadnień. Swój udział procentowy oszacowała na 50% Artykuł merytorycznie poprawny.

- Iwanicka A. (2010), Edutainment – sposób na edukację w dobie kultury popularnej, w: W. Jakubowski, D. Hejwosz (red.), *Kultura popularna – tożsamość – edukacja*, Impuls, Kraków, s. 305-315 (rozdział w monografii naukowej). Konstrukcja tekstu jest spójna i logiczna, tekst jest napisany komunikatywnym językiem, w artykule użyto poprawnej terminologii.

- Iwanicka A. (2011), *Kompetencje medialne, a przyszłość zawodowa pokolenia Google*, w: W. Jakubowski, S. Jaskulska (red.), *Kultura mediów, ciało i tożsamość – konteksty socjalizacyjne i edukacyjne*, Impuls, Kraków, s. 165-175 (rozdział w monografii naukowej). W artykule mamy teoretyczne rozważania dotyczące kompetencji medialnych *pokolenia Google*. Idea, pomysł na tekst bardzo dobry. Struktura artykuły przemyślana, użyto właściwej terminologii, zawartość odsyłaczy i bibliografii jest adekwatna do treści.

Habilitantka była także współautorką rozdziału w podręczniku: Iwanicka A., Walter N., Pyżalski J., Kąkolewicz M., Michniuk A., Barwicka A., Sikorska J., (2019), *Media cyfrowe a edukacja dziecka*, w: M. Klichowski (red.), *Podręcznik akademicki – Pedagogika Dziecka*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań. Jej wkład w powstanie rozdziału podręcznika polegał na napisaniu wstępu i części rozdziału. Swój wkład procentowy Autorka oszacowała na 15%. Ponieważ jest to praca wieloautorska stąd nie będę jej oceniać, mimo iż Habilitantka dostarczyła kserokopię.

Reasumując, publikacje habilitantki w postaci: monografii pod redakcją, artykułów w czasopismach oraz tekstów w monografiach zwartych odnoszą się do wszystkich obszarów zainteresowań naukowo-badawczych wskazanych przez Habilitantkę w swoim autoreferacie. Dokumentują przemyślaną i konsekwentną drogę rozwoju zainteresowań badawczych Pani Doktor. Prezentują poprawny poziom naukowy. Bardzo dobrze świadczą o umiejętności prowadzenia przez Habilitantkę naukowej narracji i argumentacji. Jako recenzent uznaję je za istotne w Jej dorobku naukowym. Małym zastrzeżeniem może być

fakt, że Habilitantka ze swoimi publikacjami w zasadzie nie wychodzi poza środowisko poznańskie.

⇒ *Inne osiągnięcia*

- *Wykaz osiągnięć projektowych, konstrukcyjnych, technologicznych:* Habilitantka jest wykonawcą w projekcie: program operacyjny „Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020” (projekt wdrożeniowy). Wniosek złożony do: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Beneficjent (wnioskodawca): Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tytuł projektu: „wzMOOCnij swoje kompetencje!” (POWR.03.01.00-00-W054/18). Okres realizacji projektu: 2019-09-01 - 2021-08-31. Obszar realizacji projektu: cała Polska. Konkurs: nr POWR.03.01.00. IP.08-00-MOC/18 „Kurs na MOOC”. Zadanie: przygotowanie i realizacja kursów edukacyjnych w formie e-learningu.

- *Wystąpieniach na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych:* Pani Doktor wzięła aktywny udział wygłaszając swoje artykuły na 3 konferencjach przed doktoratem i 32 konferencjach po doktoracie.

- *Udział w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych lub międzynarodowych, z podaniem pełnionej funkcji:* Pani Doktor była członkiem komitetu organizacyjnego w trzech konferencjach, oraz sekretarzem komitetu organizacyjnego w dwóch konferencjach.

- *Uczestnictwo w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych, z podziałem na projekty zrealizowane i będące w toku realizacji, oraz z uwzględnieniem informacji o pełnionej funkcji w ramach prac zespołów:* Habilitantka wzięła udział w trzech projektach:

- międzynarodowy projekt „Media And Information Literacy Policies In Europe” (ANR TRANSLIT and COST „Transforming Audiences/Transforming Societies”), 2013-2014. Pani Doktor była ekspertem, brała udział w opracowaniu raportu nt. Edukacji medialnej w Polsce. Raport: Iwanicka A., Walter N., Kiełkiewicz-Janowiak A., Media and Information Literacy Policies in Poland (2013), ANR TRANSLIT and COST “Transforming Audiences/Transforming Societies”, 2014;

- międzynarodowy projekt „Media literacy in Europe”, dotyczący edukacji medialnej w krajach europejskich, 2016 rok. Głównym zadaniem Pani Doktor było zebranie danych nt. edukacji medialnej w Polsce od 2010 roku i opracowanie ich w formie raportu.
- międzynarodowy program Ramowy Unii Europejskiej Horyzont 2020 (program w zakresie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji) (H2020-SC6-TRANSFORMATIONS-2018-2019-2020), tytuł projektu: „ySkills”, nr 870612. Okres realizacji projektu: 01.01.2020 – 31.12.2024. Projekt trwa, zadaniem Habilitantki jest przygotowanie narzędzia badawczego, przeprowadzenie badań i opracowanie raportu na temat umiejętności cyfrowych młodych ludzi w Polsce.

- członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych wraz z informacją o pełnionych funkcjach:

- Zespół Pedagogiki Młodzieży funkcjonujący w ramach Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk – członkini Zespołu od 2017 roku
- Zespół Pedagogiki Medialnej funkcjonujący w ramach Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk – członkini Zespołu od 2019 roku
- Polskie Towarzystwo Technologii i Mediów edukacyjnych – członkostwo od 2012 roku, od 2018 roku Członkini Zarządu PTTiME
- Polskie Towarzystwo Edukacji Medialnej – członkini Towarzystwa od 2014 roku
- Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej – członkini Towarzystwa od 2014 roku.

- odbyte staże w instytucjach naukowych lub artystycznych, w tym zagranicznych: Habilitantka była na jednym stażu zagranicznym, który miał charakter wizyty studyjnej (Brookdale Community College in Lincroft, USA, 29.10-03.11.2017).

- recenzowane prace naukowe: Pani Doktor wykonała cztery recenzje, w tym jedną recenzję wydawniczą książki i trzy recenzje wydawnicze artykułów.

- *współpraca z sektorem społecznym i gospodarczym*: Habilitantka jest członkinią Rady Programowej Uniwersytetu Trzeciego wieku w Tarnowie Podgórnym (od 2010 roku do chwili obecnej). W pięciu szkołach w Poznaniu wygłosiła wykłady związane z mechanizmami oddziaływania mediów, przeprowadziła także dla rodziców wykład z zakresu edukacji medialnej ze szczególnym uwzględnieniem potencjalnych zagrożeń cyfrowych. Przeprowadziła także dla uczniów warsztaty dotyczące e-uzależnień. Wzięła udział, jako ekspert medialny, w wywiadzie dla dziennika Głos Wielkopolski, oraz w wywiadzie radiowym dla Radio Eska, Poznań. Współprzewodziła seminarium zorganizowane przez Publiczną Bibliotekę Pedagogiczną oraz Wydawnictwo Naukowe UAM.

- *udział w zespołach eksperckich i konkursowych*: Habilitantka była członkiem w zespole konkursowym Ogólnopolskiej Olimpiady Pedagogicznej, a także ekspertem w Zespole @ktywni – MAC Edukacja. Przygotowywała między innymi autorskie materiały dotyczące promowania nowych technologii i ich wykorzystania w pracy nauczyciela, które były umieszczone na stronie internetowej wydawnictwa. Przeprowadziła także internetowe webinaria.

- *informacje naukometryczne*

- Informacja o punktacji Impact Factor: 0
- Informacja o liczbie cytowań publikacji wnioskodawcy, z oddzielnym uwzględnieniem autocytowań
- Liczba cytowań publikacji według bazy Google Scholar: 30
- Liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS): 0
- Informacja o posiadanym indeksie Hirscha
- Indeks Hirscha według bazy Google Scholar: 2
- Indeks Hirscha według bazy Web of Science: 0
- Informacja o liczbie punktów MNiSW: 267

⇒ *Osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne*

Pani Doktor brała udział w wydziałowych zespołach eksperckich. W latach 2010-2016 byłam członkinią Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wy-

dziale Studiów Edukacyjnych, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W kadencji 2016-2020 jest członkiem w Zespole Projektu „Ambasadorzy UAM” Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu. Wielokrotnie byłam też członkiem Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej. Pełniła funkcję opiekuna praktyk na specjalności *Edukacja Medialna i Technologie Informacyjne*, oraz *Kształcenie Zdalne* w Zakładzie Edukacji Medialnej WSE UAM. Za swoją pracę na rzecz Wydziału Studiów Edukacyjnych i Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu otrzymała nagrody, podziękowania i wyróżnienia od JM Rektora, Prorektora, Dziekana, Prodziekana Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Konkluzje:

Habilitantka nie wypełniła kryteriów w następujących obszarach:

- publiczna realizacji dzieł artystycznych: brak;
- członkostwo w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism wraz z informacją o pełnionych funkcjach (np. redaktora naczelnego, przewodniczącego rady naukowej, itp.):brak
- uczestnictwo w programach europejskich lub innych programach międzynarodowych: brak
- udział w zespołach badawczych, realizujących projekty inne niż określone w pkt. II.9: brak
- uczestnictwo w zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań, wnioski o przyznanie nagród naukowych, wnioski w innych konkursach mających charakter naukowy lub dydaktyczny: brak
- dorobek technologiczny: brak
- uzyskanie prawa własności przemysłowej, w tym uzyskane patenty, krajowe lub międzynarodowe: brak
- wdrożonych technologii: brak
- wykonanych ekspertyzach lub innych opracowaniach wykonanych na zamówienie instytucji publicznych lub przedsiębiorców: brak
- projektów artystycznych realizowanych ze środowiskami pozaartystycznymi: brak

Brak powyższych punktów nie wpływa na moją ocenę, ponieważ Habilitantka wykazała się dużą samodzielnością w procesie badawczym. Rozprawa habilitacyjna otwiera nowe pola badawcze dla pedagogów. Dorobek naukowy jest znaczący i przyczynia się do rozwoju dyscypliny naukowej w obszarze nauk społecznych. Pani Doktor po uzyskaniu tego tytułu wykazała się dużą aktywnością naukowo-badawczą. Swoimi badaniami wniosła do pedagogiki medialnej istotny wkład jakościowy. Ponadto Habilitantka legitymuje się znaczącymi osiągnięciami w zakresie działalności dydaktycznej i organizacyjnej, aktywnie uczestniczyła – jako sekretarz – w organizacji wielu konferencji. Jest zaangażowana, na rzecz swojego Wydziału w działalność w zakresie popularyzacji nauki. Pod względem ilościowym dorobek publikacyjny dr Agnieszki Iwanickiej oceniam jako wystarczający, natomiast moja ocena pod względem jakości publikacji jest wysoka.

Wniosek końcowy

Uważam, że zarówno rozprawa habilitacyjna oraz dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny dr Agnieszki Iwanickiej spełniają wymogi o stopniach i tytule naukowym doktora habilitowanego zgodnie z warunkami określonymi w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1668), oraz w ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1669). W związku z powyższym stawiam wniosek do Rady Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu **o dalsze procedowanie w sprawie nadania dr Agnieszce Iwanickiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.**

Marta Wrońska



Rzeszów, 5 października 2020 r.

